

จรรยาบรรณด้านการเรียนการสอนของอาจารย์

ได้รับมอบหมายจากผศ.ชยัน สุวรรณให้เขียนบทความเกี่ยวกับจรรยาบรรณของอาจารย์ ซึ่งรู้สึกหนักใจพอสมควรเนื่องจากโดยธรรมชาติเป็นคนไม่ชอบเขียนบทความแสดงความคิดเห็นอะไรที่ไม่ใช่วิชาการมากนักเพราะไม่ถนัดและอีกเหตุผลหนึ่งก็คือไม่คิดว่าตัวเองเข้าใจคำว่าจรรยาบรรณได้ดีมากนัก ทำให้เครียดอยู่หลายวันและในที่สุดก็ตกลงใจว่าจะเขียนตามความรู้สึกเพราะตลอดเวลาที่เป็นอาจารย์มาก็ปฏิบัติตามความรู้สึกว่าอาจารย์ที่ดีเป็นอย่างไร อาจจะเป็นเพราะโชคคิที่ตลอดระยะเวลาที่เรียนมาได้อาจารย์ที่ปรึกษาที่ดีมาตลอดทุกระดับการศึกษา พอจบการศึกษาปริญญาโทมาและได้มาเป็นอาจารย์ที่แม่ใจคำถามที่เกิดขึ้นตลอดเวลาคือเราจะเรียนอย่างไรดีได้อย่างไร ซึ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนัท ธีรญาภา ได้ให้ข้อคิดว่าขอให้คุณรักลูกศิษย์ของคุณด้วยใจที่แท้จริงเท่านั้นจะนำทางให้คุณเป็นอาจารย์ที่ดีได้ นอกจากนี้ท่านศาสตราจารย์ดร.สุนันท์ สุภัทรพันธุ์ ก็ได้ให้ข้อคิดว่าเป็นอาจารย์ที่ดีควรส่งเสริมให้ศิษย์มีก้าวหน้าและให้โอกาสศิษย์โดยไม่ต้องกลัวศิษย์จะเก่งกว่าอาจารย์ เมื่อไปเรียนต่อระดับปริญญาเอกได้เห็นอาจารย์ทำงานหนักและทำวิจัยหลายเรื่องซึ่งอาจารย์ก็คุยให้ฟังว่าการทำวิจัยทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจกับเรื่องใหม่ๆซึ่งก็จะทำให้มีความรู้ไปสอนลูกศิษย์ได้ดีด้วย นอกจากนี้ยังทำให้เด็กได้ฝึกทำจริงและเข้าใจสิ่งที่ได้ศึกษาดียิ่งขึ้น หลังจากกลับมาสอนอีกครั้งก็โชคคิที่ได้ต้นแบบของอาจารย์ที่ดีซึ่งจะไม่กล่าวถึงไม่ได้เลยคืออาจารย์เรวัต วิเศษจันงค์ ซึ่งเป็นตัวอย่างของอาจารย์ที่ดีให้เห็นมาตลอด ในการทำงานของอาจารย์ทุกครั้งนักศึกษาต้องมาก่อนเสมอ ป่อยครั้งที่วิชาที่เปิดสอนไปตรงกับวิชาอื่น อาจารย์ก็จะยอมหาเวลาเปิดให้แม้ว่าจะรบกวนเวลาครอบครัวคือเวลาเย็นนอกเวลาราชการหรือวันเสาร์ โดยไม่ขอเงินล่วงหน้าใดๆทั้งสิ้น ก็ทำให้เห็นว่าอาจารย์ที่ดีต้องมีความเสียสละ และเมื่อนักศึกษามีปัญหาอะไร อาจารย์ก็จะเรียกมาตักเตือนเหมือนแม่สอนลูก การที่ได้เห็นตัวอย่างที่ดีตลอดชีวิต ก็ตั้งใจว่าจะขอเป็นอาจารย์ที่ดีตามอาจารย์ท่านต่างๆที่เป็นตัวอย่างที่ดีที่ได้เห็นมา แต่ก็มีได้หมายความว่าผู้เขียนเป็นอาจารย์ที่ดีกว่าผู้อื่นเพียงแต่จะทำตัวเป็นอาจารย์ที่ดีเท่าที่ตนทำได้

เมื่อได้รับมอบหมายให้เขียนบทความจึงได้เริ่มศึกษาจรรยาบรรณว่าคืออะไร ความหมายจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 พบว่า จรรยาบรรณ หมายถึง ธรรมเนียมปฏิบัติปฏิบัติ, ศีลธรรม, กฎศีลธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ หมายถึงประมวลมาตรฐานความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องประพฤติปฏิบัติเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติอย่างถูกต้องเพื่อผดุงเกียรติและสถานะของวิชาชีพนั้น ซึ่งความหมายกว้างมากก็ทำให้เกิดคำถามว่าแล้วทำตัวอย่างไรละถึงจะเป็นผู้มีจรรยาบรรณ

ได้อ่านพบจรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์ด้านการเรียนการสอนและการปฏิบัติตนต่อนักศึกษา 9 ข้อ ประกอบด้วย

1. **มีเสรีภาพในการแลกเปลี่ยนทางความคิด** ป่อยครั้งที่อาจารย์มักคิดว่าตนเองถูกเสมอและนักศึกษาคือผู้ไม่รู้ ซึ่งอาจพูดได้ว่าไม่เป็นจริงเสมอไปป่อยครั้งที่นักศึกษามีความคิดที่ดีเกินความคาดหมายของอาจารย์การเปิดโอกาสรับฟังนักศึกษานั้นมีข้อดีอย่างยิ่งคือนอกจากจะทำให้เราทราบแนวคิดที่ดีของเด็กแล้วหากมีแนวคิดใดที่อาจจะผิดพลาดก็

จะเป็นโอกาสที่ดีที่สุดที่เราจะปรับเปลี่ยนแก้ไขให้ไปสู่สิ่งที่ถูกต้องได้ง่ายอีกทั้งยังเป็นส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักศึกษาอีกด้วย นอกจากนี้การหัดให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในระดับที่พอดีก็จะทำให้นักศึกษาเป็นคนเชื่อมั่นในตัวเองพอสมควรที่จะเป็นประโยชน์ต่อเขาในอนาคตว่าเชื่อมั่นในตัวเองอย่างพอดีเป็นเช่นไรไม่ควรมากไปหรือน้อยไป

2. **มีเสรีภาพในการแสดงออก** การสนับสนุนให้นักศึกษาแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องจะสามารถเพิ่มความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเชื่อมั่นในตนเองได้ดียิ่งขึ้น

3. **มีมาตรฐานทางวิชาการ** เน้นสอนว่านักศึกษามาเรียนเพื่อต้องการศึกษาหาความรู้ ดังนั้นการเข้มงวดทางวิชาการสำคัญมาก ควรจะกำหนดมาตรฐานว่าหากนักศึกษาเรียนผ่านวิชาของเราแล้วจะต้องได้ความรู้อะไรบ้าง ต้องทำอะไรได้และพยายามผลักดันให้นักศึกษาทำได้จริงไม่ใช่ผ่านเฉพาะเกรดแต่ไม่ผ่านทางด้านความรู้

4. **เคารพสิทธิของนักศึกษา** การเคารพสิทธิซึ่งกันและกันเป็นสิ่งจำเป็นมาก บ่อยครั้งที่เรามักจะละเลยคิดว่านักศึกษาเป็นแค่เด็กแต่แท้จริงแล้วไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ย่อมมีสิทธิของตนเช่นกัน การกระทำใดที่เป็นการล่วงละเมิดหรือทำให้นักศึกษาได้รับความอับอายเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำยิ่ง

5. **ให้คำปรึกษาและคำแนะนำในเชิงวิชาการ** ปัจจุบันความห่างเหินระหว่างอาจารย์กับลูกศิษย์มีมากขึ้น อาจจะเพราะความเจริญทางเทคโนโลยีหรือความเปลี่ยนแปลงของสังคม ภาระหน้าที่ของอาจารย์ที่มีเพิ่มขึ้น ทำให้ความใกล้ชิดกับนักศึกษาลดลง ผู้ที่เป็นอาจารย์ควรพยายามหาเวลาพูดคุยแนะนำนักศึกษา หากในเวลาเรียนไม่มีเวลามากพอ อาจารย์อาจต้องยอมเสียสละเวลาเพื่อแนะนำและให้คำปรึกษากับเด็กนอกเวลาเรียนด้วย

6. **วัดและประเมินผลด้วยความซื่อสัตย์และเป็นธรรม** การประเมินผลหรือให้เกรดเด็กมีความสำคัญมาก การประเมินผลอย่างเป็นธรรมจะทำให้นักศึกษาสามารถประเมินตนเองได้ดี และเป็นการสอนหลักของความยุติธรรมให้แก่เด็กด้วย ไม่ใช่ว่าสนิทกับเด็กคนไหนก็ประเมินผลให้เด็กคนนั้นดีเกินความเป็นจริง

7. **ปกป้องเสรีภาพทางวิชาการ** สายวิชาการทางวิทยาศาสตร์เป็นสายงานที่ศึกษาเกี่ยวกับความจริงไม่ว่าจะเป็นวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ หรือวิทยาศาสตร์ประยุกต์เช่นสายงานทางวิทยาศาสตร์การเกษตร ฉะนั้นอย่าให้ผลประโยชน์หรืออิทธิพลใดๆมาบิดเบือนความจริงทางวิชาการได้เพราะเท่ากับเราสร้างบาปให้กับสังคมอย่างมากเลยทีเดียว เพราะประชาชนจะให้ความเชื่อถือตามอาจารย์มหาวิทยาลัยเพราะคิดว่าเป็นผู้มีความรู้ดี

8. **ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษา** อาชีพครูเป็นอาชีพพิเศษเพราะครูจะต้องปฏิบัติหน้าที่ 24 ชั่วโมง นั่นหมายถึงว่าคุณจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักศึกษาไม่ใช่เฉพาะเวลาราชการ นอกเวลาราชการก็จำเป็นหรือทุกลมหายใจเข้าออกจะต้องปฏิบัติตัวให้ดีเพื่อเป็นตัวอย่างแก่นักศึกษาเลยก็ว่าได้เพราะมีนักศึกษาจำนวนมากมองเราอยู่และหลายคนพยายามเอาเราเป็นแบบอย่างเปรียบเราเหมือนแม่พิมพ์หากแม่พิมพ์บิดเบี้ยวแล้วผลงาน(ลูกศิษย์)ที่ได้จากพิมพ์นี้ก็จะออกมาสวยงามได้อย่างไร

9. **อบรมสั่งสอนให้นักศึกษาเป็นคนดีมีคุณธรรม** ปัจจุบันนักศึกษาได้ห่างเหินจากศาสนาและการออกมาอยู่ไกลจากครอบครัวเขามาอยู่ในสังคมใหม่อาจทำให้นักศึกษาไขว้เขว หากมีอาจารย์คอยบอกคอยเตือนว่าการเป็นคนดีมีคุณธรรมเป็นเช่นไร ควรมองผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนเช่นไร ก็จะทำให้นักศึกษาซึมซับสิ่งเหล่านี้และสามารถเป็นคนดีของสังคมได้

เมื่อพิจารณาทุกข้อของจรรยาบรรณก็บอกได้ว่าอาจารย์ทุกท่านคงได้ปฏิบัติกันอยู่แล้วแต่ไม่ได้คิดว่าตนได้ทำตามจรรยาบรรณหรือไม่ข้อไหน หากแต่เพียงคิดว่าเรารักศิษย์ของเราและอยากสร้างคนดีให้กับสังคมแล้วเราทุกคนก็จะทำตามจรรยาบรรณของอาจารย์โดยไม่รู้ตัวเพราะทำด้วยหัวใจนั่นเอง ซึ่งการทำด้วยหัวใจนั้นย่อมดีกว่าการคิดว่าจะทำตามกฎข้อไหน เหมือนเราอ่านหนังสือแล้วเข้าใจยอมตีว่าการจดจำเพียงอย่างเดียว

เฉลิมศรี นนทสวัสดิ์ศรี